

TARYBOS NUOMONĖ

2007 m. kovo 27 d.

dėl 2006–2009 m. Rumunijos konvergencijos programos

(2007/C 89/06)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

PATEIKĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

- (1) 2007 m. kovo 27 d. Taryba išnagrinėjo Rumunijos konvergencijos programą, kuri apima laikotarpį nuo 2006 iki 2009 m.
- (2) Per pastaruosius penkerius metus Rumunijos ekonomika sparčiai augo, bet BVP vienam gyventojui (perkamosios galios standartais), palyginti su ES-25 vidurkiu 2005 m., tebėra nedidelis (34 %). Todėl reikia toliau dėti daug pastangų vejamasis kitas šalis — tai yra svarbiausias Rumunijos vidutinės trukmės ir ilgalaikis uždavinys. 2001–2005 m. makroekonominis stabilumas padidėjo — tai rodo smarkiai ir tvariai sumažinta infliacija ir viešųjų finansų konsolidavimas. 2006 m. vidutinis infliacijos lygis buvo 6,6 %.
- (3) Makroekonominiam scenarijuje, kuriuo grindžiama programa, numatoma, kad realiojo BVP augimas laipsniškai mažės nuo geroai didesnio už potencialų 8 % lygio 2006 m. iki gana tvaraus 5,9 % 2009 m. Remiantis šiuo metu turima informacija atrodo, kad šis scenarijus grindžiamas patikimomis augimo prielaidomis. Programoje pateiktos infliacijos prognozės atrodo kiek pesimistinės, nes daroma prielaida, kad kreditų ir privataus vartojimo augimas nuolat mažės. Bet taip gali ir neatsitikti. Skirtingai nei teigiama programoje, Komisijos tarnybų 2006 m. rudens prognozėje numatoma, kad 2007 ir 2008 m. užsienio sąskaitos deficitai toliau didės, nes sparčiai augant privačiam vartojimui ir investicijoms importas toliau viršys eksportą.
- (4) Apytikriai Komisijos tarnybų apskaičiavimu, pateiktu 2006 m. rudens prognozėje, 2006 m. valdžios sektoriaus deficitai sieks 1,4 % BVP, palyginti su 2005 m. gruodžio mėn. pasirengimo narystei ekonominėje programoje nurodytu siektinu 0,7 % BVP deficitu. Konvergencijos programoje numatytas 2,3 % BVP deficitai. Nuokrypį nuo pirminio tikslo lemia didelės papildomos išlaidos, pirmiausia šiuo metu susidariusios išlaidos iš dalies dėl nepadarytų investicijų išlaidų perskirstymo, kurių niekaip neatsveria gautos didesnės nei tikėtasi pajamos.
- (5) Pagrindinis programos tikslas — toliau vykdyti fiskalinį konsolidavimą, kad 2011 m., t. y. pasibaigus programos laikotarpiui, būtų pasiektas struktūrinio deficito (t. y. pakoreguoto pagal ciklą, neįskaitant vienkartinį ir kitų laikinųjų priemonių) vidutinės trukmės tikslas — 0,9 % BVP. Programoje keliamas tikslas pasiekti, kad bendras valdžios sektoriaus deficitai, 2007 m. sieksiantis 2,7 % BVP, šiek tiek sumažėtų — nuo 2,3 % BVP 2006 m. iki 2 % BVP 2009 m. Numatoma, kad pirminis deficitai keisis panašiai ir programos laikotarpio pabaigoje sieks 1 % BVP.

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1055/2005 (OL L 174, 2005 7 7, p. 1). Šiame tekste nurodyti dokumentai pateikti šioje tinklavietėje:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

- (6) Į programos laikotarpio pabaigą nukeltas nedidelis fiskalinis konsolidavimas bus pasiektas didinant pajamų ir BVP santykį, šiek tiek viršysiantį išlaidų ir BVP santykio didėjimą (beveik 4 procentiniai punktai, palyginti su $3\frac{1}{2}$ procentinio punkto). Pajamos daugiausia didės dėl didesnių mokesčių (ypač 2007 m.) ir dėl „kitų“ pajamų (tikriausia susijusių su ES lėšų srautais). Išlaidų santykio didėjimą iš esmės lems labai smarkiai išaugsiančios valstybės investicijos, kurių, kaip planuojama, procentinė BVP dalis padidės daugiau nei dvigubai dėl numatomo daug didesnio ES lėšų įsisavinimo. Palyginti su 2005 m. gruodžio mėn. pasirengimo narystei ekonomine programa, keliami kur kas mažesni biudžeto tikslai, nors pagrindinės augimo prielaidos yra panašios.
- (7) Planuojama, kad pagal bendrai sutartą metodiką apskaičiuotas struktūrinis deficitas (t. y. pagal ciklą pakoreguotas deficitas, neįskaitant vienkartinį ir kitų laikinųjų priemonių) toliau didės nuo 3 % BVP 2006 m. iki maždaug $3\frac{1}{2}$ % BVP 2007 m., o 2009 m. mažės iki $2\frac{1}{4}$ % BVP. Kaip buvo minėta, programoje nustatytas biudžeto būklės vidutinės trukmės tikslas — 0,9 % BVP struktūrinis deficitas, kurį ketinama pasiekti 2011 m., t. y. pasibaigus programos laikotarpiui. Kadangi vidutinės trukmės tikslas yra didesnis nei mažiausia vertė (t. y. maždaug $1\frac{3}{4}$ % BVP deficitas), pasiekus šį tikslą turėtų atsirasti patikimumo riba, neleidžianti susidaryti perviršiniam deficitui. Vidutinės trukmės tikslas tinkamai atspindi skolos santykį ir vidutinį potencialų gamybos apimties augimą ilgalaikiu laikotarpiu.
- (8) 2007 m. biudžeto prognozėms kylanti rizika programoje yra iš esmės subalansuota, bet vėliau biudžeto rezultatai gali būti prastesni nei prognozuojama programoje. 2007 m. tiek išlaidos, tiek pajamos gali būti mažesnės nei planuota — mažesnės išlaidos dėl to, kad nepanašu, jog bus įgyvendinti valstybės investicijų planai, o mažesnės pajamos dėl to, kad ekonominės veiklos nulemtos mokesčių pajamų dydžio prognozės yra optimistiškos iš dalies dėl to, kad neseniai buvo įgyvendintos priemonės mokesčių administravimo reformos srityje. 2008 ir vėlesnių metų biudžeto strategija išdėstyta nepakankamai, nes kai kurie išlaidų punktai yra sukeičiami, o išlaidų ribojimas 2009 m. nepagrindžiamas. Pastaraisiais metais susidarantis išlaidų nuokrypis dėl dažno biudžeto koregavimo, neaiškumas, susijęs su bendra kompensacijos suma, kurią valdžios sektorius turi sumokėti piliečiams už negrąžintą komunistinio režimo metais nacionalizuotą turtą, ir galimas valstybės įmonių negrąžintų skolų valdžios sektoriui panaikinimas rodo, kad esama išlaidų viršijimo rizikos, net jeigu greičiausiai ir nebus pasiektas planuojamas išlaidų investicijoms lygis. Be to, investicijoms skirti papildomi biudžeto ištekliai gali tapti vartojimo objektu, kaip buvo atsitikę praėityje — tai turėtų neigiamą poveikį viešųjų išlaidų kokybei.
- (9) Atsižvelgiant į šį rizikos vertinimą, programoje pateiktos biudžeto kryptys yra nepakankamos, kad vidutinės trukmės tikslas būtų pasiektas programos laikotarpiu, kaip numatyta programoje. Taip pat nepanašu, kad jomis užtikrinama pakankama patikimumo riba, kad esant įprastiniams makroekonominiams svyravimams nebūtų viršyta 3 % BVP deficito riba per visą programos laikotarpį. Programoje numatytas koregavimo tempas siekiant vidutinės trukmės tikslo yra nepakankamas ir turėtų būti kur kas labiau paspartintas, kad atitiktų Stabilumo ir augimo paktą, kuriame nurodyta, kad koregavimas turėtų būti didesnis ekonominio pakilimo laikotarpiais ir mažesnis — nuosmukio laikotarpiais. Pažymėtina, kad esant ekonomikos pakilimui struktūrinis pagerėjimas yra nedidelis ir visiškai nukeltas į programos laikotarpio pabaigą, padėtis 2007 m. blogėja, ir nenurodytos priemonės, kuriomis būtų pagrįstas planuojamas koregavimas, pirmiausia 2009 m.
- (10) Apskaičiuota, kad valdžios sektoriaus bendroji skola 2006 m. sieks maždaug 13 % BVP, t. y. bus daug mažesnė nei Sutartyje nustatyta 60 % BVP pamatinė vertė. Programoje numatoma, kad skolos santykis per programos laikotarpį sumažės apytiksliai 1 procentiniu punktu BVP.
- (11) Nesant EKP ir Komisijos parengiamų su senėjančia visuomene susijusių išlaidų ilgalaikių prognozių, pagrįstų bendromis makroekonominėmis prielaidomis, neįmanoma įvertinti senėjančios visuomenės poveikio Rumunijos biudžetui aiškiai palyginant, kaip šiuo metu yra padaryta kitų valstybių narių, kurioms tuo pagrįstos prognozės yra pateiktos, atveju. Tačiau atsižvelgiant į dabartinę demografinę struktūrą negalima atmesti galimybės, kad senėjančios visuomenės poveikis išlaidoms gali būti pakankamai didelis. Netgi neįvertinus ilgalaikio senėjančios visuomenės poveikio biudžetui, pradinė biudžeto būklė, kuri pasižymi dideliu struktūriniu deficitu, nėra pakankamai gera, kad skola būtų stabilizuota. Gerinant struktūrinę biudžeto būklę vidutinės trukmės laikotarpiu būtų prisidedama prie viešųjų finansų tvarumui kylančios rizikos sumažinimo.

- (12) Programoje pateikta biudžeto strategija iš dalies atitinka bendrąsias ekonominės politikos gaires, įtrauktas į 2005–2008 m. integruotas gaires. Pažymėtina, kad biudžeto koregavimo tempas siekiant vidutinės trukmės tikslo yra nepakankamas, todėl programos laikotarpiu jis turėtų būti vykdomas kur kas sparčiau. Be to, dėl programoje pateiktos fiskalinės strategijos, visų pirma iki 2007 m. blogėjančios fiskalinės būklės, ir dėl vėlesnio riboto konsolidavimo kyla su paklausos valdymu susijusių sunkumų, įskaitant sunkumus dėl poreikio išlaikyti nuolatinį augimą, toliau remti defliacijos procesą ir mažinti užsienio sąskaitos deficito didėjimą, kuris pagal apskaičiavimus 2006 m. pasieks 10,3 % BVP.
- (13) Atsižvelgiant į duomenų pateikimo reikalavimus, nustatytus elgesio kodekse dėl stabilumo ir konvergencijos programų, programoje pateikiami ne visi privalomi ir neprivalomi duomenys ⁽¹⁾.

Taryba mano, kad atsižvelgiant į stipraus augimo perspektyvas ir didėjančią užsienio sąskaitos deficitą, programoje numatomas procikliškas būklės pablogėjimas 2007 m. Pažanga siekiant vidutinės trukmės tikslo yra nepakankama ir nukelta į programos pabaigą, pradedant 2009 m.; užsibrėžtą tikslą tikimasi pasiekti pasibaigus programos laikotarpiui. Be to, esama pavojaus, kad biudžeto tikslų 2008 ir vėlesniais metais pasiekti nepavyks. Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą įvertinimą, Taryba ragina Rumuniją:

- i) pasinaudoti ekonomikos pakilimu, kad būtų žymiai paspartintas koregavimo tempas siekiant vidutinės trukmės tikslo, 2007 ir vėlesniais metais užsibrėžiant didesnius biudžeto tikslus. Gerinant struktūrinę biudžeto būklę vidutinės trukmės laikotarpiu būtų prisidedama prie viešųjų finansų tvarumui kylančios rizikos sumažinimo;
- ii) kontroliuoti numatytą didelį viešųjų išlaidų augimą ir tikslinti jo struktūrą taip, kad būtų padidintas ekonominio augimo potencialas, bei tobulinti viešųjų išlaidų planavimą ir naudojimą pasitelkus įpareigojančią sistemą vidutinės trukmės laikotarpiu.

Pagrindinių makroekonominių ir biudžeto prognozių palyginimas ⁽¹⁾

		2005	2006	2007	2008	2009
Realus BVP (pokytis, %)	2007 m. sausio mėn. KP	4,1	8,0	6,5	6,3	5,9
	2006 m. lapkričio mėn. COM	4,1	7,2	5,8	5,6	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	5,7	6,0	6,3	6,5	nėra duomenų
SVKI infliacija (%)	2007 m. sausio mėn. KP	9,1	6,6	4,5	4,3	3,2
	2006 m. lapkričio mėn. COM	9,1	6,8	5,1	4,6	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	9,0	7,0	5,0	3,6	nėra duomenų
Gamybos apimtys atotrūkis (potencialus BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP ⁽²⁾	0,2	2,1	2,2	1,9	1,1
	2006 m. lapkričio mėn. COM ⁽⁶⁾	0,4	1,9	1,5	1,0	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Valdžios sektoriaus balansas (BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP	- 1,5	- 2,3	- 2,7	- 2,6	- 2,0
	2006 m. lapkričio mėn. COM	- 1,5	- 1,4	- 2,6	- 2,6	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	- 0,4	- 0,7	- 1,0	- 1,6	nėra duomenų

⁽¹⁾ Visų pirma trūksta duomenų apie atsargų ir srautų koregavimo smulkesnius komponentus bei informacijos apie darbo, kapitalo bei bendro gamybos veiksmų produktyvumo veiksmų įtaką potencialiam BVP augimui.

		2005	2006	2007	2008	2009
Pirminis balansas (BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP	- 0,4	- 1,2	- 1,6	- 1,5	- 1,0
	2006 m. lapkričio mėn. COM	- 0,3	- 0,4	- 1,7	- 1,7	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	0,8	0,4	0,0	- 0,6	nėra duomenų
Pagal ciklą pakoreguotas balansas (BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP ⁽²⁾	- 1,5	- 3,0	- 3,4	- 3,2	- 2,3
	2006 m. lapkričio mėn. COM	- 1,6	- 2,0	- 3,1	- 2,9	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Struktūrinis balansas ⁽³⁾ (BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP ⁽⁴⁾	- 1,5	- 3,0	- 3,4	- 3,2	- 2,3
	2006 m. lapkričio mėn. COM ⁽⁵⁾	- 1,6	- 2,0	- 3,1	- 2,9	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Valdžios sektoriaus bend- roji skola (BVP, %)	2007 m. sausio mėn. KP	15,9	12,8	13,5	12,6	11,7
	2006 m. lapkričio mėn. COM	15,9	13,7	13,9	14,4	nėra duomenų
	2005 m. gruodžio mėn. PNEP	17,1	15,1	14,6	14,6	nėra duomenų

Pastabos:

- (1) Eurostatas oficialiai dar neturėjo teisės atlikti išsamaus kokybinio Rumunijos Vyriausybės sąskaitų vertinimo. Valdžios sektoriaus biudžeto balansą ir skolos vertes Eurostatas paskelbs ir patvirtins netrukus po to, kai bus gautas 2007 m. balandžio 1 d. duomenų pranešimas.
- (2) Komisijos tarnybų skaičiavimai remiantis programoje pateikta informacija.
- (3) Pagal ciklą pakoreguotas balansas (kaip ir pirmesnėse eilutėse), neįskaitant vienkartinų ir kitų laikinųjų priemonių.
- (4) Programoje neatsižvelgta į vienkartinę ir kitas laikinąsias priemones.
- (5) Komisijos tarnybų 2006 m. rudens prognozėje neatsižvelgta į vienkartinę ir kitas laikinąsias priemones.
- (6) Remiantis numatomu atitinkamai 5,6 %, 5,7 %, 6,1 % ir 6,2 % potencialiu augimu 2005–2008 m. laikotarpiu.

Šaltinis:

Konvergencijos programa (KP); pasirengimo narystei ekonominė programa (PNEP); Komisijos tarnybų 2006 metų rudens ekonominės prognozės (COM); Komisijos tarnybų skaičiavimai.